

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számak kaphatók: a donátortársaságban.

A szép halál művésze.

Mindenekelőtt kijelentem azok kedvéért, kik ezt a témát nem újságba, hanem valami jámbor lelkek számára összeállított aszketikus könyvbe valónak tartják, hogy a gondolatot e sorok megírásához a Magyar Hirlapból vettem.

Ezt bizonyára senki sem fogja prédikáló hajlamokról vádolni.

S most lássuk, miről van szó?

Virágvasárnapján Lembergben egy ruhén diák megölte Potoczki Ádám helytartót. A lengyel főúr másfél órai haldoklás után kilehelte lelkét.

Maga a halál igen közönséges, megszokott valami. Egyszer minden ember átesik rajta, ki előbb, ki utóbb, ki így, ki úgy.

Hanem ahogyan ez a hatalmas ur ezt a dolgot végigcsinálta, az ritkítja párfját.

Azt mondják, az embert sehol sem lehet annyira megismerni, mint kártyázás közben. Itt, különösen, ha hazardul megy a dolog, az ember önkéntelenül leteszi a társadalmi konvencziók alarcát s lélektelenül mutatkozik be minden gyönggével és szenvedélyével.

Nem tagadom e diagnózis alaposágát, de azt hiszem, mindez még inkább elmondható a haldoklás perceiről.

Itt az ember megszűnik ur vagy kol-dus, szegény vagy gazdag lenni, itt igazán ember az ember minden gyarlóságával, gyámóltalanságával, nyomorúságával.

Cinikus gazemberek az akasztófa alatt néha adják a hidegvérűt, de ne feledjük, hogy ezek hónapokon át készülnek életük ezen utolsó szerepének megjátszására.

Ezeken kívül a szentek és igazán nagy emberek azok, akik szépen tudnak meghalni.

A vértanuknál épen az imponál nekünk leginkább, hogy fiatal gyermekek, gyenge, törékeny leányok dalolva mentek a halálba, anélkül, hogy ők ezzel pózolni akartak volna.

Némiképen ezekéhez hasonló jelleme lehetett annak a tragikus, végű leMBERGI helytartónak is.

A hirtelenül reá szakadó halál veszedelme nem hozza ki sodrából. Az marad utolsó lehelletéig, aki életében volt: példás férj és családapa, uralkodójának minvégig hű alattvalója és — jó keresztény.

Körülötte mindenki elveszíti a fejét; szaladnak a gyilkosok után, orvost hajszolnak, ő pedig ezalatt császárjának táviratoz és — papot kér.

Tudja, hogy neki már nincs szüksége orvosra, de lelkét és boldog örökkévalóságát biztosítani akarja.

Nem tudom, hogyan élt ez a hatalmas, nagy ember, de utolsó órájából fog-

gal következtetem, hogy nem úgy, mint az emberek általában szoktak.

Mindig keserű szánakozással nézem a szegény tucat-embereket; amiint tehetetlenül vergődve kapaszkodnak az élethez akkor, mikor már minden késő; kétségbeesetten követelnek orvosaitól lehetetlenséget: s nincs erejük ahhoz, hogy Isten nevében nagy lélekkel rátegyék kezüket az örökkévalóság ajtajának a kilincsére.

Még szálnalmasabb a környezet szerepe.

Pár évvel ezelőtt egy fehérvári pap meglátogatott egy előkelő budapesti családot. Nagy szomorúsággal fogadták. A szomszéd szobában a család feje, egy nyolcvan éves öreg ur haldoklott. Az orvosok ki-mondták rá, hogy már csak napjai vannak hátra.

Elkészült-e már az utolsó utra? Kérdi a pap kötelességszerűen a család tagjait. Még nem, hangzott a válasz. Tetszik tudni, kissé nehéz a dolog. Szegény már öltén-eve nem volt gyónni. Hanem Tiszteletendő Ur épen jókor jött. Legyen szives, adja fel neki az — utolsó kenetet, de akkor, mikor alszik, hogy ne vegye észre.

Hát meggyóntatni nem lehetne? Kérdi a pap. Azt semmiesetre sem, mert nagyon megijedne szegényke.

Akkor sajnálom, ugy látom, reám itt nincs szükség; szólt a pap és távozott.

Tíz perc a vasuti pénztárnál.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Tigrano.**

„A fiatal pénztáros kisasszony tolla percege reptül a papirosón.” Hogy a toll percegett, azt nem lehet tőle rossznéven venni, hisz a kisasszony csak nem percegetheti. De hogy reptül volna a tolla, az nem igaz. Ne is tessék elhinni — csupán nagyképűsködésből mondtam — hisz a pénztáros kisasszony nyilvánvalóan nem madár.

Hogy én mi a csodának írtam hát ezt a frázist?

En nem írtam, csupán szerényen idéztem egy írónó regényéből. Megtetszett, mint a csizmadianak ez a szó: kéjgáz. Ugy gondolkodtam, hogy ha szabad volt a csizmadianak cimrét így írni: Horváth József csizmadia és kéjgáz; akkor nekem is szabad a tárcát: „Tíz perc a vasuti pénztárnál” így kezdeni: „a fiatal pénztáros kisasszony tolla percege reptül a papirosón.” A pénztáros kisasszonyhoz még úgy is lesz szerencsénk, siessünk a pénztárhoz.

A figyelmes szemlélő élvezetes perceket tölthet itt. Alljunk meg tehát a pénztárhoz vezető vaskorlátlan kívül. Belül engedjük állni azt az összepréselt tömeget, mely szuszog, s melyből egyes alakok úgy tartják fel orraikat, mint a vízbe süllyedők. A tömeg hangulata vidám. Részint az alkólok, részint az utazás öröme okozza ezt. Lehetőleg mindenki beszél és gyorsan barátkozik. Aggódó pillantások esnek az órára. Megjegyzések ropkódnak a pénztárosra, majd türelmetlen kifakadások hallatszanak. A függönytől hagyott nyílásokon bepillantva, látjuk, hogy a pénztáros kisasszony most írta nevét embertől el néim olvas-

ható módon egy rübrikás papirosára. Majd tenyérnyi bélyegzőt nyom reá, melyben feltalálható az évet, hónapot, napot meg egy nagy pacnit. Pillantása az órára esik. Pont tíz perc. Háta mögött türelmetlenül kopognak az ablakok. Megfordul, odalép az ablak elé, szétrántja függönyét és megjelénik a pénztáros kisasszony, kinek tolla percege reptül a papirosón.

Vászonban utazó vigéc az első. Még egy piccolót akar inni az indulás előtt.

— Budapest-második! A készen tartott pénzt leteszi a jegyét megkapva nyugodtan megy az étterem felé.

— Hogy egy jegy kérem Martonig?
— Egy korona 60 fillér.
— Mikor indul a vonat?
— Tíz perc múlva.
— He-há-hem tud egy tíz koronást váltani?

— A pénztárosnő átveszi a pénzt s kezd visszadni. Csicsedlit is adjon, meg koronákat. Akkor ér a vonat Pestre, mint máskor?

— Igen.
Falusi kofa hóna alatt roppant esernyővel barátságosan szól be az ablakon:

— Adjon kisasszonykám nekem egy jegyet Bogárdig. Ugy-e hány órákor megy reggel a vonat Pestre?

— Hat óra husz perc.
Megkapván jegyét, a pénzt szép lassan kezd kétszer is megolvassa zsebkendőjébe gyöngyögetni. Ő volt a legtürelmetlenebb, de most ő a leglassubb.

Maffaképu paraszt áll mögötte, ki feltartott fejjel, keservesen silabizálja a falon függő reklamot, míg rá kerül a sor: P-U-U-R-G Ó. Elgondolkozik, hogy mi a csoda lehet az, midőn az előtte álló kofa hirtelen megfordul s gyomrón az előtte álló kofa hirtelen megfordul s gyomrón bókli esernyőjével. Odakap gyomrához s lassu-

agyan még az olvasott gondlattal beszél az ablakon:

— Kérek egy izé... purgót — egy, jegyet.
— Hova utazik?
— Én kérem börgöndi vagyok.
Kacagnak a paraszt ostobaságán, csak a pénztáros kisasszony adja ki hideg arccal a jegyet Börgöndig és kérdőleg néz a boas hölgyre.
— Kérek egy hölgybilletet — dämén szakasz — harmadik!

A pénztárosnő kiadja a hölgybilletet — mi ugy hasonlít a férfibillethez, mint egyik tojás a másikhoz. Ámde a boas hölgy után álló acsai sváb mindenáron látni akarja, hogy milyen is az a hölgybillet — azért előre nyújtott nyakkal néz keresztül a hölgy boas vállán. Harcsa bajusza beleakad a boa százáiba és a sváb nagyot prúsz-szentve fujja el maga előtt a hölgybilletet. Van, aki egészségére kívánja, a másik kacag fölötte. A sváb ott áll az ablak előtt s nem tudja beszél-jen e, vagy pénz vegyen elő.

— Hová utazik?
— Acsára.
— Nyolcvan fillér.

A sváb belenyul zsebébe, azután a másikba. A mellény és mándlizseb azután következik. Mig jobb keze kutat a zsebekben, előrenyújtott hal-tenyerén mutogatja a leleteket. Mindent vesz elő, csak pénzt nem. Kezében van már gomb, egy zsiros bíróválasztási szavazócédula, spárga darabok, egy bicsak, egy hőzentragercsát, kenyér-morzsza, közte néhány aprópénz. Az utasok egy része káromkodik és szítja a sváb lassúságát. A sváb bezárja tenyerét és visszafordul, hogy meggyőződésként róla, valjón csakugyan róla van-e szó. Végre leolvassa a nyolcvan fillért.

— Kérek egy 60 krajcáros jegyet — mondja nagy fityekkel a következő.

Mai lapunk 4 oldal.

Sivár hitéletünk szomorú s fájdalom, gyakori tünete ez a kép. Mennyi gyatra tépelődésnek, tehetetlen, vigasztalan aggodásnak, mennyi keserű ónvád és lelkiismeretfurdalásnak forrása egy-egy ilyen halál!

Potoczki Ádám másként csinálta. Qualis vita, mors est ita. Amilyen az élet, Ebben a pár szóban rejlik a szép halál egész művészete. **Sigma.**

A filharmonikusok.

Zsufolásig megtöltötte a közönség a Szent István-termet tegnap este, midőn a filharmonikusok utolsó előadásában kívánt gyönyörködni. Frycsajnak „Veni vidi, vici” hódolati indulóját melynek technikai bravurjait és némely fülbemászó részleteit oly nagy tudással írta meg a szerző, a közönség zajos tapsal fogadta. Lukács Sándorné urnó mély érzésű énekét nagy lelkesedéssel fogadta. Balassa Káimán játéka a remek haladásról tett bizonyosságot. Ugy látszik, a mi művésztünk megtalálta az Operában a maga terrenumát. Nem a zsenje ifjúság zenei egyenetlense, hanem az ország első zenei intézete nyit számára helyet, a hol fényes tehetsége sasszárnyakon emelkedhetik fölfelé. Technikai virtuozitása mindenkit elragadott; különösen a „Perpetuum mobile”-ben nem győztük eléggé csodálni. Az édes, ábrándos részleteknél, mint Goldmark s később Bach, „Air”-je szinte megbűvölt bennünket. Természetes, hogy játéka méltó keretet talált a derék zenekodveleők bámulatosan precíz kíséretében. Itt azonban az érdem már Frycsajé, a ki iránt városunk közönsége imponans módon mutatja ki nemcsak rokon-szenvét, de háláját. Egy értékes — közel ezer koronát érő — ezüst evőkészlettel lepte meg őt a közönség, hogy bebizonyítsa azt a ragaszkodást a mellyel szimpatikus személye és zseniális játéka iránt viseltetik. A gyűjtés élén Lauschmann

Cyula dr. főorvos állott, a ki a következő gyönyörű beszédet intézte az ünnepeithez

Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Véget ért a zene szépsége, engedjék meg, hogy annak művelőireit szóbeszéddel utolag megzavarjam. Megbizóim, ennek a városnak egész közönsége, állítottak ez az asztalhoz, hogy a nemes célokat szolgáló zeneegylet előzékeny szíveségéből a zeneélet virágzóvá fejlesztőjét dícsőségének színhelyén Székesfehérvár közönsége részéről üdvözöljem.

A magyar irodalom babérokosorus jelesége, Arany János mondotta, hogy Shackspere művei olyanok mint a biblia, mert bennök az élet minden viszonya, a társadalmi alakulások minden jelensége föllel a nagy szellemnek költői szavait. A zeneegylet hangversenyén, midőn egész Székesfehérvár, ünneplő a kiváló zenészt, én is elővettem a nagy brüt óriásnak egy egész világra szóló biblijáját és a Velencei kalmárból ezt olvastam:

Nincs olyan zord, dühös való,
Mit át ne alakítsa a zene,
Habár csupán rövid időre is.
Ember, kibén nincsen zene,
Kit meg nem indít édes hangvegyület,
Csél, — hitsegésre, szakmányásra kész,
Kedélymozgásai tompák, mint az éj,
S pokolsötétet szarvedélyei.

A hangversenytermet megtöltö, — a zene szépségét áhíttal halgató nagy közönség előtt nem kell Shackspere szavainak igazságát fejtegetni. Nem kell mondanom, hogy a zene ideális zománccal vonja be a materiális életet, mert érzésünk, gondolkodásunk, akaratunk, szóval egész lényünk nemesebbé alakul általa. Nem kell mondanom, hogy a zene eszményi szépség országát tárja föl előttünk, hogy szebb legyen az élet, derűsebb a gond, vigasztalóbb a bánat, édesebb a boldogság. Nem kell mondanom, hogy különösen a zenére áll annak a szép kis költeménynek igazsága, melyben a muzsák így szólanak az emberiséghez:

Ha az anyag nehéz éntünkéja bánt,
Fogadj el minket enyhület gyónat,
S mi összekapcsol földet és eget,
Szeresd és pártold — a művészetet.

A szállóigévé lett példaszó úgy tartja, hogy a ki a virágot szereti, rossz ember nem lehet. A zene a lélek virága, mondhatjuk tehát azt is,

hogy a ki a zenét szereti, rossz ember nem lehet. Ime! Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Igy találkozik a magyar szellem a nagy Shackspere örökigazsága szavaival.

Végtelen örömet szerez mindazoknak, kik a zenében a lélek művelődésének hatalmas eszközét látják, hogy a zenének szerete a mi városunkban is megismosodott. Ilyen közönség, mint a mai, ilyen társadalom, mely a zenében gyönyörűséget talál, ahig hiszi el a megtörtént szomorú valóságot, hogy három évtized előtt a nagy Wieniavszky üres terebén játszotta nálunk hangversenyét. Es ahig hiszi el valaki a megelőző pár év állandó jelenségét, a mely jótékonycélra játszó műkedvelőink hangversenyére csupán ugy tudott halgatóságot szerezni, ha maguk a közreműködők járiak házról-házra és ismerőseiket meghívták.

Ma már van fejlett zeneéletünk és ennek kulturális céljait szolgálja a zeneegylet is vasári tartással, odaadó törekvéssel. Es ha valaki ennek az üdvös változásnak okát kérdezné tőlem, válasz gyanánt én a biblijából vennék hasonlatot. Mózes a pusztában vesszővel fakasztott forrást a sziklából, hogy vándor népe megnyhüljön. Ennek a városnak, a mi zeneéletünknek is van Mózes, a ki karmesteri pálcájával nemes érzések árját fakasztotta „lélkünkben”, hogy mi is felüdjünk.

Ez a férfi, a ki magas tudásáról, vaserejével, törhellen kitartásával megkomosította zeneéletünket, ez a férfi, a ki a zenét mindennapi kenyérré avatta, ez a férfi, a ki kulturális töltőt be munkásságával, ez a férfi, a ki idegenből jöven hozza, érzésben és gondolkodásban színnagyarrá, eggyé lett Székesfehérvárral, — ez a férfi — Frycj Rikárd.

Igen Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A lelkes eljenzés, a mely ösztinte szívből jött, sokkal inkább megköszoruzza Frycj Rikárd nagy érdemeit, mint az én gyenge szavam. Nem is folytatom tovább, de megköszönöm a zeneegylet szíveségét, hogy módot nyujtott Székesfehérvár egész közönségének az igaz érdem méltányoló elismerésre.

Ez asztalon székre ny fekszik előttem, fedőlapján ezt olvastam: „Székesfehérvár közönségének ezüstje, föllendített zeneéletének aranyáért — Frycj Rikárdnak.”

Nagy megtiszteltetés reám nézve, hogy egy egész város nagyrabecsülő vonzódásának, méltányoló szeretetének emlékeit én adhatom át. Fogadj

— Hova?
— Erzsébe.
Hentesnek látszó alak áll az ablak elé. Látszik, hogy jól evett-ivott, mert csuklik és kellemetlen sőr szaga van. Kötelkedve szól be az ablakon:
— Hogy egy jegy Pestig?
— Két korona negyven fillér.
— Nem adja olcsóbbért?
— Itt a jegy — tetszik?
— Persze, hogy tetszik — s mint aki szellemen végezte dolgát, tovább megy.
Vékony szabólegény becsukott térdekkel törpíti magát a kis ablakig s árral ültetett bajuszát tova előre kérdezi:
— Nagysám! hány órákor indul az 5 órai vonat?
— Négy óra 60 perckor.
— Nem késtem még le?
— Nem!
— Mikor jön kércm a legközelebbi vonat?
— Kérdi rengeteg batyut hordva hóna alatt egy cselédeány.
— Tíz perccel öt óra előtt.
— Lehet még jegyet váltani?
— Igen.
— Hogy egy jegy Tárnokig?
— Hetven fillér.
Szabadsgólt kövvezé, szájában az obligát virginiaival áll az ablak elé. Tudja jól, hogy husz fillért kell fizetnie, de azért kovályen vág ki egy

tizkoronás aranyat s mint aki tudja, hogy katonának hogy dukál, büszkén mondja:
— Cablen! kérek egy katonakétségítő jegyet Budaig. Es mintha tudná, hogy őt nézi mindenki, harmadosztályu jegyével egyenesen egy másodosztályu kocsiába megy.
— Ez a vonat megáll Petteuden? — kérdi egy talyigás polgártárs.
— Nem; ez gyorsvonat.
— Hát melyik vonat áll ott meg?
— A személyvonat.
— Mikor indul az?
— Három óra 56 perckor.
— Kérek oda egy harmadosztályu jegyet.
Sunyi képtü falusi pislog be az ablakon, nagy igyekkezettel bontogatja piros bőrcsckóját.
— Most is olyan drága a kártya, mint tavaly?
— Igen.
— Seregélyesre szeretnék menni.
— Negyvennyolc fillér.
A sunyi leolvass 42 fillért. Jól tudja, hogy keveset ad, de hátha becsaphatja a pénztárost s a hat fillér neki marad pálinkára.
— Ez kevés, még hat fillért kérek!
— Kevés... szól a sunyi tettetett meglepetéssel, s nagy figyelemmel olvassa meg a viszsztatolt pénzt. Az áni, megtevédtünk. Es csalódottan tovább áll.
— Khérek edj másfél jegy Budára.
— Mily idős a féléjegy?
— Mit?

— Na! hány éves, akinek a féléjegy kell?
— Hét éves khönyörgöm.
— Igen! ez az talán? — s rámutat egy 12 éves nyurga zsidógyerekre, ki behajta lábait ugy összehuzta magát, hogy alig érte fel az ablakot. Félénken pislog a pénztárosnőre, még inkább a tátra, mintha kérdezné: ugy-e jól összehúztam magamat?
— Igen khérem, ez a Dholfi.
— Ezért egész jegy jár?
— Mit? ... ezért a khis phorongyert?
— Tetszik a jegy?
A fái megegyeszer előveszi érszényét s mire a jegyet kifizei, a Dolfi gyerek 20 centimétert nőtt. Lihegve rohan egy ember az ablakhoz:
— Kérem! hej! kisasszony! váltott már jegyet Horváth ur?
— Nem tudom, nem ismerem.
— Magás, barna ember a Horváth ur, esernyővel.
— Ilyen utas husz is volt itt.
— De ez a Horváth ur viszi a husz forintomat, amivel kevesebbet adott vissza. Megvette tőlem a szürkét, azután
— Elutazik ön?
— En? nem. En a Horváth urat
A fiatal pénztárosnő becsapja az ablakot, ráhuzza függönyét. Hozzáül ismét a rubrikás papiroshoz, hogy félóra mulva ujra kezdje a jegykiadást.

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VÁSZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHAZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉFELE ÜZLETHELYISÉG.

szívesen kedves Frycay Ur! fogadjon olyan érzéssel, mint a minő azt létrehozta. A zeneegylet hangversenyén munkatársainak üdvözlésével egy egész város szeretete egyesül, ennek megnyilatkozását íme átadom! Legyen ez az ezüst egy egész város: vönözésének bizonyossága, az igaz érdem-elismerésének tanujale.

Igen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A kiváló zenészt, a mi zeneéletünk felvirágoztató erősségét, a velünk érző jó magyart Székesfehérvár egész közönsége nevében tisztelettel köszöntöm!

Frycay meghatottan válaszolt, megköszönve a kedves figyelmet s jelezve, hogy kulturmissziójának csak az elején tart meg.

A közönség viharos tapsa jelezte, hogy a családias jellegű kedves ünnep szívből jött és szívet talált.

ÜDONSÁGOK

Vajda Ödön Apát Ur aranymiséje.

Husvét napján folyt le magasztos s főlemelő ünnepséggel Vajda Ödön apát urnak aranymiséje Zircen. Nagyszombaton érkeztek meg a külső rendházak küldöttei, kik a Szentés Anzelm dr. zirci perjel vezetésé alatt ugyan e nap délutánján három óraker teték hódoló fiui tiszteletüket Ö Máltóságánál, ki megindult lélekkel, ékesszólásának egész ragyogásával ölelte szívére szerzetes fiait. A rendházak feliratai mind a kiállítás fényességére, mind a tartalom bensőségére nézve méltó kifejezői a ragaszkodó szeretetnek Ö Máltósága iránt. Ugyan e nap delén érkezett meg báró Hornig Károly veszprémi püspök Ö Excellenciája Csernó János dr. csanádi püspök Ö Máltósága és őt veszprémi tanár kíséretében. Ez utóbbiak között volt Kránicz Kálmán felszentelt püspök is. A veszprémi püspöknek a ciszterci rend jelenlévő tagjai a megérkezés után azonnal tisztelegtek az apát ur vezérlete alatt. A rend költői a nagy és magasztos ünnep alkalmából versenyre keltek, a dalolásban, Mészáros Amand előszállási lelkész, Tordai Anyos pécsi s Parkányi Norbert bajai főgimnáziumi tanárok. A szeretetnek s az örömmek ugyanazon hangján szól mindháromnak kobza; s a dicsőség első pálmája mégis a rendnek régi, Istentől ihletett dalosát illeti meg, Mészáros Amandot. Költői szépségekben, eszmékben, az áhítat szárnyain emelkedő fenséges lendületben gazdag ódája, a lelki hódolásnak, a hűségesen ragaszkodó szeretetnek, az alázattal háláadó imának magasztos és örök időkre emlékeztető megnyilatkozása.

Az ünnepség keretében tartozott, hogy a feltámadás körmenetét Csernó János csanádi püspök ur tartotta.

Husvét napján reggel kilenc óraker mondta a jubilans főpap aranymiséjét báró Hornig Károly veszprémi püspök vezetésé mellett. Míse alatt dr. Szentés Anzelm perjel rövid szent beszédet mondott, melyben a tiszteletreméltó aranymisés apátot méltatta mint az imának, a munkának és szeretetnek emberét. Szent mise után fölolvastattott a pápai breve, mely az aranymisés apát urat pápai áldás adására hatalmazza föl. Ez áldást az apát ur mindjárt meg is adta, az összes jelenvolttakra, azonkívül a jelenlévő papságot és szerzetesait egyenként is részesítette áldásban. Szent mise után tisztelegte a jubilánsnál a veszprémi és a csanádi püspök az összes jelenlévő világi papsággal. A beteg pannónhalmi bencés főpapnak üdvözlétet Halbik Ciprián tihanyi bencés apát tolmácsolta. Megjelent Veszprémmegye is nagy küldöttséggel, Hunkár Dénes főispán vezetésé alatt. Zirc község nagyszámú küldöttsége is megjelent jó kegyura színe előtt, hogy hódolását tolmácsolja.

A magasztos ünnepnek nagy erkölcsi értéket kölcsönöz s a magyar ciszterci rend történetében minden időkre mély nyomokat hagy az a nagyon ritka kitüntetés, melyben az apát ur Ö méltóságát a Szentséges Atya, X. Pius pápa és Ö Felsőge, Apostoli királyunk részesítette. Ö Szentség tizenegy soros sajtókezű levéllel tisztele s vigasztalta meg a hűségessé szívvé ragaszkodó s a szent katolikus vallás szellemének élő ag-

gastyán főpapot. Ö Felsőge pedig személyesen küldött és saját nevével aláírta sürgönnyel tün-tette ki érdemében megöszült hűségessé jobbágyát. Szerzetes fiainak szíve állandó megindultságban reszkettek; midőn látták azt a nagy és kegyeletteljes tiszteletet, mely a munkában és szeretetben ellett hosszú életnek méltánylásaként a legmagasabb helyekről s Magyarországon egyházi és világi nagyjai részéről rendüknek jószágos atyjára áradozott.

Ismételjük már tiszteletteljesen kifejezett jókívánatainkat: tartsa meg a kegyes ég apát ur Ö méltóságát nagyon soká a vallás és haza szent ügyének szolgálatában!

— **Lemondás.** Farkasdy Dezső v. b. t. ma a város törvényhatóság bizottságához beadványt intézett, amelyben miután, a város bizottságaiban vállalt tisztségéről lemond. Farkasdy Dezső lemondását öszintén sajnáljuk, mert benne egy sokat tapasztalt, tehetséges s jóindulatú férfit veszít a közügy. Egyébiránt Farkasdy rom adja indokát lemondásának.

— **Köszönetnyilvánítás.** Istenben boldogult drága hitvesem elhunytá alkalmával megnyilvánult részvétért köszönetemet fejezve ki, első sorban soha el nem muló hálámat nyilvánítom a helybeli jótékony növegyetnek, úgy a helybeli izr. Nő és Krájcáregyletnek, az izr. hitközség előjáróságának, az izr. szent egyeletnek, melyek testületileg fejezték ki együttérzésüket, továbbá mindazon jóakaróimnak, kik koszorúval vagy jótékony adománnyal áldoztak a meghaldogult emlékeztetének s mindazoknak, kik mély bánatomban vigasztaló szóval felkerestek, a temetésre fogatukat rendelkezésre bocsajtották s minden egyesnek, ki drága halottamnak a végső tiszteletesség megadta s utolsó útjára elkísérte. Székesfehérvár 1908. április 20. *Deutsch Aladár.*

A ravatalra helyezett koszorúk feliratai a következők voltak:

Mindennek — Bánatos Aladár.
Szeretett Nina néni — Márta Lili és Feri.
A jó Nina néni — Pálka és Róza.
Drága jó Anyuskáimnak — Hálás Mikéje és Plátkája.
Drága jó Nináimnak — Sírj szerető Anyád.
Drága jó Nina néni — Jenczke és Jókai.
Igaz szeretője jelöl — Dr. Hortzka Károly.
Felejthetlen Nina néni — Gyúri és Panni Elemér és Kornél.

Legkedvesebb sógoronknak — Öskörös Margit.
Részvétük jelöl — Wanka Testvér.
Részvétük jelöl — Sára József.
Emléket önként hoztunk el — Szabó testvérek.
Fehér rózsacsokor — Dr. Parlati Imre.
Felejthetetlen szeretett főnökönknek — a hivatalnokai Kar.
Igaz szeretője és mély részvétük jelöl — Dr. Holly Géza és neje.

Fájdalmas részvétél — Izr. Nőegylet.
Szeretett választmányi fájának öszinte részvétél — Izr. Krájcáregylet.

Szomorodott szívvel — Leimdorfferné.
Barátságuk és tiszteletük jelöl — Erdőssy és Námessy.
Szeretel jelöl — Grünfeld Ignác.
Öszinte részvétél jelöl — Ifj. Löwinger Mór és neje.
Igaz részvétük jelöl — Schlesinger Sándor és neje.
Drága jó Ninuskáimnak — Imre.
Öszinte részvétük jelöl — Dr. Steiner Jákó és neje.
Ninának — Vörtesök.

Barátságuk és részvétük jelöl — Wertheim Imre és Zsuzsija.
Mély részvétük jelöl — Dr. Löwy Márk és neje.
Szeretelük és részvétük jelöl — Wertheim Pál és neje.
Öszinte részvétük jelöl — Sacher Pál és családja.
Legmélyebb részvétük jelöl — Kenessey Gyuláné.
Drága jó asszonyunknak — Ebelné, Böszl, Lili.
Mély részvétél — Papp Testvér.
Drága jó nagyszágos asszonyunknak — Papi és Juli.
Öszinte mély részvétél jelöl — Dr. Fiák György.
Mélyszéges fájdalom és részvétük jelöl — Dr. Saár Gyula és felesége.
Szeretete és részvétél jelöl — Fehér Mór és családja.

— **Halálozás.** Özv. Steffán Györgyné, szül. Hoffer Terézia tegnap 72 éves korában hosszas szenvedés és a haladók szentségének fölvétele után elhunyt. Mayerhoffer Perenné az elhunytban édesanyját gyalozlja. A temetés 22-én d. u. fél 5 óraker lesz a Megyeter 13. sz. gyászházból.

— **Köszönetnyilvánítás.** Gyémánt József ur és neje néhal Deutsch Aladár emlékére 10 koronát adományozott a székesfehérvári reform. jótékony növegyetnek, a miert, az egylet nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Székesfehérvár, 1908. április 20-án. *Molnár Béláné* élők.

— **Négyvölés.** A helybeli szociáldemokrata frakció tegnap a vásártéren négyvölést tartott.

Nyilvánvaló, hogy a négyvölés célja a meglazult állapotoknak kireparálása lett volna. Szomorú idők járnak nagyreményű demokratáink felett. Számuk feltartóztatatlannul apadóban van, a munkás otthon pedig töménytelen pénzét kíván áldozatul. Egyre gyűlleszenek, tanakodnak, hogyan lehetne megmenteni veszendőbe ment reményeket. E célból hivatok tegnap össze négyvölést a vásártéren, a melyre a bárcarendszert, a poliákat helyzetet és a sajtót tüzték napirendre. Kivonult az egész rendőri apparátus, azonban dolga nem akadt, az öszvevölött publikum birka türelemmel szedte be a szónokok bolondériáit. Klein Károly a levitélet pártitkár és Szabados Sándor szavallak keresztül vagy két órát a 150 főnyi tömeg oszlatlan türelmé és ásitása között. Már a kezdet is jól indult, 3 óraker; amelyre a gyűlést kitűzték aig lézenget 15—20 ember (a rendőrséggel együtt) a vásártér hatalmas területüimán. Hanem, hogy abban a 15-emberben csak egy buzog a szociáldemokrata, igyekezt, bizonyítja az, hogy rövid fél óra alatt elszedve a vásártéri komédiások publikuma között, mintegy 100 főnyi tömeget, asszonyt, gyereket stb. verbuváltak ösze. A négyvölés két óras frázisshogatás után kimondta, hogy addig nem írják alá a szociáldemokrata építömunkások a bárcát, amíg egy darab kenyér lesz a ládájában. A négyvölés evel a határozattal oszlott szét.

VITA

SÖSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÓGYVIZ

Orvosilag ajánlva: húgysavas diathézis, köszvény, cukorbetegség, gyóntór, vesé és húgyúthelyag-bántalmaknál stb.

Mint üdítő és barviz pártatlan.

Bővebb felvilágosítással szolgál a

Központi iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.

Gyórtár:
SIMON FÖRÖGY ÉS KOVÁTS PÁL
uraknál Székesfehérváron

KAPHATÓ: gyógytárak, drogeriák és füszerüzletekben.

— **A husvétü öntözés áldozata.** Az ercsihéz tartozó Felsőbesnyó pusztán szomorú áldozatul esett Rác Imre béréslegény a husvétü öntözésnek. Nagyban merre a vizet a kutból, hogy aztán a vödörből öntse nyakon a pusztai leányokat husvét másodnapjának emlékére. Eközben történt a végzetes keresztül a kutba zuhanat. Minden mentési kísérlet hiába való volt; Rác Imre a belévaldott a kutba.

— **Ehlibazott sertésvétel.** Krizsány Lajos és Leszkóvács István nagypékkái lakosok üzletet kötöttek, amelyben egy jól megtormott sertés volt a medium. Krizsány Lajos a sertésvétel nem tartván sikerültnek, neki rontott Leszkóvács Istvánnak és őt úgy falhoz vágta, hogy súlyos sebesülést szenvedett. Az adonyi járásbírószág intézkedik a dologban.

— **Körözött inas.** Magdiós István etyeki plebános c. kanonok a napokban elutazott hazulról. Ezt a lopásra alkalmas időt felhasználta inasa Schmiéd Ferenc 17 éves; bíai illetőségű fiu, ki feltörte a plebános iróasztalának fiókját s onnét 50 koronát elcmett. Evel azonban elégedett meg, fokozott igényeinek kielégítésére ellopott még mintegy 281 korona értékű emléktárgyat. Hogy merre jár azóta, azt még eddig senki sem sejt. A fiu alecsyony természetű, barna arcszínű, beszél magyarul, németül és olaszul. Elfogatására széleskörű nyomozás indult.

Plebános Urak figyelmébe.

A „No temere“ pápai enciklika által előírt házassági nyomatványok a székesfehérvári Egyházmegyei Könyvnyomdában kaphatók.

— **Köttesben.** Matusék János és Hári Anna martonyvásári lakosok közös megegyezéssel bevetőnk Gulyima Anna martonyvásári lakos zárt kamrájába s onnét 30 db. befőttes íveget elmentek. A törvény elé kerülnek.

— **Körösmában.** Vasárnap délután lévén, Tóth Kálmán és Adám Károly alsóúti lakosok egy pohár borra betértek a falu körösmájába. Egy darabig eliszogattak, aztán előre nem sejtetve körösmái verekedés támadt közöttük. A verekedésben Tóth Kálmán dőlt ki, Adám Károly egy fejbe verte, hogy súlyos sebesüléssel vitél ki háza. A csendőrtök fejelentették a verekedőket.

— **Herce-herce.** Takács Sándor, Mihócz János, Balázs János, Tihanyi Sándor és Ujvári János aszapii legények addig duhajkodtak a városban, amíg kintok szűrőket az utcára. A rendőrség kedv azonban nem követte őket, az utca tisztánra nagy verekedést rendeztek. A csendőrtök ugarszótták szét őket.

— **Hírek Alapról.** Kis Anzós alapi lakos csekély szobeszedél miatt összetört a július 11-én. A szót tett is követte, Kis Andras 20 nap alatt gyógyuló sebesülést ejtett véletlen nőt ellenfelén. Feljelentették a járásbírósnál. Azzal védi magát, hogy kötelessége volt megtorolni a leányt mert ok nélkül szidalmazta őt. — Puha János, Kis János és Fekete László alsóúti legények nyílt utcán összeverekedtek. Puha Károly vasvillát szerzett s azzal rátört ellenfelére lehetlenné tételek. Súlyos sebesülést ejtett rajtuk. A bíróságnál meggyűlik a baja.

— **Gygyveres előítétel.** Németh Lajos vagonos sárbörgárdi csizmadimásteenek Lichtenstein Sándor 15 éves fiával egy kis elintézi valója volt. Eközben egymást kölcsönösen megsértve hajba kaptak. Lichtenstein Sándornak egy jól irányító magyar ökössel kellett beérnie. A megsértett legényke pisztolytér szaladt s ellenfelére kétszer ráfőtt. Az első lövés nem érte a csizmadit, a második azonban bal lábszárát súlyosan megsebesítette. A lövöldöző csemete az ügyesség elbírálása alá került. Azzal védekezik, hogy csak ijeszteni akarta a csizmadit.

Egy jó karban levő pálinka főző kigyós kazán eladó Palotai-utca 71. sz. alatt, özv. Kis Józsefnél.

A Talmudról.

Őszintén mondom, hogy Steinherz dr. ur vitája a Talmudról nagyon kellemetlen rám nézve. Vitakozni egy olyan emberrel, aki az argumentálás helyett szenvedélyes kitérősekkel, „hitvány“ s hasonló jeltűk osztogatásával akar hatni, nagyon kellemetlen. Kellemetlen egy erkölcsi állást elfoglaló embert a maga készítette csapdájában elfogni és neveltségessé tenni. Mivel azonban kényeszeri rá — kénytelen vagyok vele.

Ünneplási pontul Huber Lipót könyvét veszem, amelyet Steinherz ur is tisztességesnek tart. A főrabbi ur ezeket mondja:

Törvénykönyve a Talmud? Bilkeiék persze annak tartják és abból indulnak ki. Pedig ezt sem Huber, sem mások — tisztességet tudók — még soha nem állították.

Erre én a nélkül, hogy Steinherz ur tisztességét kétségbe vennem — Huberral, aki 10 oldalon tárgyalja a Talmud tekintélyét, ezt felelem:

„Mint hogy a Talmud tartalma egy részben a zsidó költői szerint egyezkedik a Pentateuchussal, vagyis magától az Istenről származik, más részben pedig Izrael bölcsői által a Szentírásból van kifejtve, azért elvben és elméletileg a Szentírással egyenlő tekintélyvel bír és azzal egyaránt szemé könyvünknek tisztelik a zsidók. Ez természetesen folyománya a zsidók közhitének, melyet a Talmudról és rabbijairól tápláltak. Világosan ki is mondja

a Talmud, hogy „a hagyomány egyenlő a törvénnyel“.

De másként áll ez a gyakorlatban, mert itt a Talmudban foglalt hagyományok nagyob tekintélyre, fontosságra és jelentőségre van, mint a Szentírásnak, tehát a Szentírás fölé helyeztetik. A hagyományok s általában a Talmud tartalmának e gyakorlati nagyobb becsét megmagyarázza azon meggyőződés, hogy csak az által válik az a gyakorlatban alkalmazhatóvá. A Talmudnak e nagyobb fontossága, tekintélye és becsé kiténik például a Szentírással való összehasonlításából. „A Szentírás — mondja a Talmud — hasonló a vízhez, a Misna a bórzhöz és a Gemára a fűszerbörzhöz: a világ nem lehet el víz, bór és fűszerbör nélkül, és a gazdag ember mindhárommal el: épügy nem lehet el a világ Szentírás, Misna és Gemára nélkül.“

„Súlyosabb büntetés alá eső dolgok vannak — mondja a Talmud — az irástudók rendelkezésében, mint a törvényszókelekben.“ továbbá: „Fiam! az irástudók igéire a Talmudban pedig ezek foglaltatnak: négykéz ügyel, mint a törvényszókelek: mert a törvényszókelek csak parancsok és nem jogok foglaltatnak. — de mindaz, aki az irástudók szavait átadja, méltó a halálra.“

Karónak Sulchán Arukját a Keleten, az iszlám-féle jegyzetekkel bővített pedig a Nyugaton is csakhamar, mint Izrael népének rendszeresen megírt törvény- és szertartáskönyvét általában elfogadták és az mai napig és az egész föld kerekéig szisztematikusan zsidóságnak tulajdonképen és kizárólagos törvénykönyve, kötelező jogi kódex és ügyszókelek egyetemes köztudománya. Ep azért megjelenése óta, ha privát emberek, vagy községek egyes-konkrét esetekben, elvileg vitás kérdésekben a rabbikhoz fordulnak, azok eskünek kivétel nélkül a Sulchán Aruk alapján szoktak dönteni.“

Ezek után csak azt vagyok bátor egész tisztelettel Steinherz urtól kérdezni: vajjon volt-e kegyes elolvásmi Huber könyvét, vagy azt hitte, hogy argumentumtak az is elég, ha az én tisztességemet kétségbe vonja?

Azután ezt mondja: „...nem látta levélomban — pedig olvasta — ezen kitélt: „Hiába keresitek azonban H. könyvében, hogy a zsidónak szabad lopni, ésámi és hamisan esküdni a gójjal szemben.“

De igenis láttam. Csak hogy én nem vettem azt annyira tragikusan és enyhén inkább furfangnak minősítettem azt, amire Steinherz ur azt mondja, hogy: lopás, csalás és hamis eskütvés (6 jobban érti a magyarázást, hiszen rabbi.)

Ezzel szemben én Huber könyvében ezeket találom (209. lap):

Babá Kammá 113.: Az a zsidó, aki egy gój jávára bizonyítékot tudván, elmegy és tanuskodik mellette a gójok törvényesége előtt egy zsidó ellen, azt a nagy kiközösítéssel síjlik.

Babá Kammá 113.: Tanítják a rabbik: Ha egy zsidó és egy gój törvényesek elé kerül és te őt (a zsidót) fölmentheted a zsidók törvényei által, mentd föl és mondd neki (a gójnak): így kívánja ezt törvényünk; ha pedig a világ népeinek (a pogányoknak) törvényei által (teheded), mentd föl őt és mondd neki (a gójnak) úgy kívánja a ti törvényetek. Ha egyik sem lehetséges, úgy csellel élhetsz ellenük.

Szanhedrin 76.: Aki egy pogánynak viszzaadja elvesztett jószágát, annak nem fog az Isten megbocsátani és pedig Rási szerint azért, mert az ilyen zsidó olyba vétetik, mintha a gójt szeretné, aki pedig egy gójt ezert, gyűlöli az Isten.

Ugyanezt idézte Szabó Dezső is.

Ismét egész tisztelettel kérdezem Steinherz ur: kegyes volt olvásmi H. könyvét, vagy megelégedett azzal, hogy engem hitvány ollozónak nevez?

Hogy a Talmud a keresztényt „gój“-nak tartja-e, idézem H.-ból a következőket:

„Ha (egy zsidó) imádkozik és szembe jö vele egy gój (pogány) keresztellett a kezében és (a zsidó imájában) olyan helyhez ér, melynél szokás magát meghajlani, ne hajtsa meg magát, ha szive (szándékta) az Istenre lomsé is irányítva, nehogy tudniillik csallat látszatát adja annak, mintha a keresztellett tisztelet s így báványozónak tinnék fel.“

Steinherz ur végül ezt mondja.

De mégis azt is tudni kell a Talmudról értekezőnek, hogy tartalma halakhára és hoggadára oszlik.

Az első a törvények fejtegetése és a fontos rész, a másik különféle mondasókból, mesékből áll és velük szemben alacsony semmimennyü kitéleztségünk és mindenkor tetszés szerint válogathat bennük.

Steinherz dr. ur! tudom, hogy ön elfogult ember, de hogy ennyire naiv legyen, mégsem hittem volna. Hát miként adhat ön az én kezembe ilyen fegyvert: „mindenkor tetszés szerint válogathat benne.“ Legálább tagadná le, ha már velem vitakozni akar. Nem érti ön, hogy minékünk épen ez fáj, hogy a zsidók a Talmudból mindenkor tetszés szerint kiválogathatnak mindent, a mivel a keresztények ellen való bünciket letakarják: Husz Ábrahám megölette a szegény postakocsist és a csendőrt és ártatlannak esküdte magát. Miért? Mert tetszés szerint kiválogatja a Talmudból a peki tetsző takarót: „A gójok legjobbját is öld meg.“ (Jér. Kiddusim IV., 40^a és Szoferim XV., 10.) (Huber 209. lap.) A zsidó újságírók, a kik Huszt Krisztus Urunkhoz hasonlítják, kiválogatják a Talmudból a nekik tetsző takarót: „A ki pedig egy gójt szerel, az gyűlöli az Isten“ és hiük szerint nem vétkeznek. A ki hamisan esküszik, a ki lop, csal stb. tetszés szerint kiválasztja a Talmud meglelelt igéit: „A ki egy pogánynak viszzaadja elvesztett jószágát, annak nem fog az Isten megbocsátani — és nyugodtan fekszik a lelkiismeretére,“ hiszen a Talmud szerint nem vétkezik.

Nem, mondom én, hogy a zsidók általában így cselekszenek. Nem! a becsületes zsidó nem teszi ezt. De a ki nem akar becsületes lenni, az így tesz és a Talmud szolgál neki flastrommal, hiszen Steinherz dr. ur, a törvénytudó, a törvénymagyarázó, a Talmud ismerője mondja, hogy mindenkor tetszés szerint válogathatnak bennük:

Hát uram, ilyen törvények mellett nem lehet ekzsztatni egy tisztességes, modern társadalomban. Ennek az eldöntése azonban nem én hozzám tartozik, hanem a tisztességes, okos, józan és fölvilágosodott zsidókhöz, vagy pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

En-csupán egyet kérek: Azt, hogy ne vitakozzunk. Kérem a józan gondolkozású zsidókat, beszéljék le Steinherz dr-t a vitaközásról. Vagy ha vitakozzunk, vegezzük el mint magándólgót, de ne a nyilvánosság előtt. En kész vagyok bármely objektív, pártatlan, mindkét részről kiválasztott bíróság elé bocsátani állításaimat. Itéljen fölöttem az s ha azt fogja kinyilvánítani, hogy nincs igazam, beadóim a derekamat: De ha nyilvánosan vitakozunk, pláne egy olyan elfogult emberrel, mint Steinherz Jakob, a ki higgadtan, szenvedély nélkül semmit sem képes mérlegelni, — bármennyire igazságot hangoztassák is — ráam dobják a felekezeti gyűlölködés vadját. Ez pedig kellemetlen egy olyan emberre, a ki a társadalmi életben részt akar venni s az új korszak elején a nyugodt és békés fejlődés jelszavait írja zászlajára.

Bilkei-Ferenc.

HIRTLING PÁL
KÖCSIGYÁRTÓ;
Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár. Raktár: Simor-utca 35.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom dusan berendezett kocsit raktáromat. Továbbá ajánlom u j o n a n berendezett bogárné Üzletemet, készletbe tartok mindennemű hintó és hajtó kocsit korbakat, kerékeket és hozzá tartozó összes fa részeket a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.

Nyolc személyre való társakocsi Echo tetővel ellátva.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.